

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului Parohiile cl. I. și II. pe un an 5000 Lei Parohiile cl. III. 4000 Lei Parohiile sub clasă. 3000 Lei Pentru particulari 1500 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiilor Concursuri de prot. 4000 Lei. Parohii de cl. I 2500, de cl. II 2000, de cl. III 1600. La celelalte publicații 1 cm. □ 20 Lei</p>
--	--	--

Luminătorii neamului

de Prot. Dr. Gh. COTOȘMAN

I.

Înainte de Paști *radio-ul* românesc difuza *apelul* unui grup de învățătoare din București, adresat colegelor lor din întreaga țară, prin care făclierele luminii și ale culturii românești sunt invitate să se ralieze, *voluntar și gratuit*, la nobila și patriotica acțiune pentru eliminarea *analfabetismului* din rândurile populației românești, considerată din acest punct de vedere mult înăpoia multor neamuri vecine, până și înăpoia Bulgarilor.

Orice Român conștient de semnificația și valoarea morală, națională și socială a acestei acțiuni culturale, trebuie să fi fost profund impresionat de gestul nobil și cavaleresc al generoaselor învățătoare bucureștene, produs într-o vreme când valoarea unui neam se măsoară nu atât prin bogățiile sale materiale, cât mai ales „*prin progresul cultural ce-l realizează*”. De aceea, orice națiune trebuie să tindă a contribui la mărirea patrimoniului științific al omenirii. *Acesta este rolul hotărâtor al fiecărei națiuni. Ea va însemna în lume atâta cât însemnează contribuția ei la cultura universală!*“.

Având în vedere scopul înalt urmărit prin această acțiune culturală și de culturalizare a maselor, și care în cele din urmă duce la *sporirea patrimoniului cultural* al națiunii române, — nu ne îndoim că *apelul* patriotic, de o deosebită frumusețe morală, al învățătoarelor române, va afla ecou profund în inimile tuturor învățătorilor români, mai ales în a celor dela sate, unde vâlul întunecului neștiinței este mai des și mai întunecat decât cel dela oraș.

1) G. G. Mironescu, *Destinul universității clujene*, în *Omagiu lui Ioan Lupaș* București, 1943, p. 568.

Reflectând asupra cauzelor imediate care au provocat acest apel, ca și asupra interesului și urmărilor binefăcătoare pe care le va trezi și avea în sufletele celor chemați să remedieze acest mare rău de care suferă o națiune, gândul îmi zboară și mă poartă înapoi cu aproape una sută ani, oprindu-se la un *apel*, de cuprins asemănător, adresat învățătorilor români bănățeni din *districtul Lugojului*, la 6/18 Iulie 1849, de către nemuritorul *Vicențiu Babeș*, academician și mare naționalist, în calitatea lui, purtată numai 3 luni, de director a trei districte cu peste 500 școli române rurale din Banat²⁾.

„*Tote popoarale de prin prejuru-ne — scitia Vicențiu Babeș — păsesc cu paș repede cătră lu minare și civilizare, cătră mărire și fericire. Numai noi românii nu ne prea mișcăm.*”

Și până când vom rămânea în întunerecul moșiciei? Până când vom purta noi *jugalul celor rușinos al orbiei?*

Până când vom purta noi *ocara neștiinței pe frunte-ne?*

Până când vom tot cășuna întristare și durere patriei, *amar și desperare neamului*, supărare și temere libertății comune?

Până când vom tot *durmăni noi înțelepciunea* cea dreaptă, inima cea curată, cugetul cel luminat?

Învățători! Acum este timpul, acum și nici odată, să ne scuturăm ceafa de pe ochi, să *resfirăm întunerecul* de prin prejuru-ne, să ne *soptăm de duhul de robia moștenită!*

Acum, sau nici odată, învățători! Să ne *arătăm lumii*, că din *sânge roman suntem*, că *avem în pieptu-ne duh roman*, că iubim *luminarea minții*, că dorim *fericirea neamului* mai presus de *tote!*

2) George Joandrea, *Vicențiu Babeș ca Director distric-tual de școli*, Lugoj, 1903, p. 9.

Acum, sau nici-odată, învățători! Să ne desvélím puterile bărbăteșce, *să ne încordăm cu vîrtute, să nu crușăm ostenețile*, ca să ne scăpăm noi, *să scăpăm poporul din robia orbiei!*

Acum, sau nici-odată, învățători! Să uităm tóte cele deșarte și să ne aducem *aminte de lumină*; să ne lăpădăm de noi și de ale noastre, și să fim ai poporului întru lumină, ca lumina prin noi să strălucească preste popor!

Învățători! *Chiemarea voastră este sfântă, este una cu a lui Chs.*, datorințele voastre sunt mari și nenumărate!

Vai de acel învățătoriu, carele nu-și cunoașce chiemarea, și de trei ori amar aceleia, carele nu-și împlinesce datorințele cu acurateță!

Blăstămul neamului și al patriei! va petrece până la mormént și osénda lui Ddëu va cădé, asupra-i și-l va apăsa până la fundul iadului celui mai întricoșat, pentru-că:

au pângărit numele cel sfânt din' lume, numele lui Isus Chs., numele de învățătoriu;

au înșelat pe Părintele cel mai bun de sus, pe numele cele mai dulci din lume, Patria și Națiunea;

au dujmănit mintea și lumina și înțelepciunea, darurile cele mai sfinte ale lui Dumnezeu!

Învățători! Să vă străbată cuvintele acestea până în méduă, să vă înferbinte inima și să vă deștepte cugetul din amortirea cea îndelungată.

Învățători! Să-mi fiți Apostoli în popor, să deschideți ochii minții poporului, să-i arătați folosul sciinței, frumșeța învățaturii, fericirea luminării, să-l abateți dela locul pierdării, dela calea rătăcirii, dela păcatul întunecimei cei prea urite!

Să-i spuneți și să-i arătați, că a nu învăța și a nu se lumina, este a urî pe Dumnezeu; a nu-și da pruncul la școală, ca să învețe și să se lumineze, este atâta, cât a scoate ochii, a răpi mintea, a ucide sufletul pruncului, este păcat de moarte, pe care în veci nu-l eartă Ddëu!

Să-i spuneți și să-i arătați, că tot acela, fie ori și cine ar fi, carele nu-i poftesce și nu-i împărtășesce lumina și desvélire, carele nu-l îndamnă, nu-l silesce să-și trimită pruncii la școală, tot acela îi este dușman mure și urît, îi poftesce muncile iadului, nefericire vecinică, căci-l lasă în păcatul de moarte, pe carele în veci nu-l eartă Ddëu!

Învățători! Cari dintre voi nu mă pricepe sau nu mă ascultă, aceia nu-și cunosc chiemarea sau nu voiesc a-și împlini sfintele datorințe; și pe unii ca acestia îi sfătuiesc, îi rog din toată inima: Lese-se de învățatorie, că nu e de ei, nu sunt spre aceea zidiți! Căci: „Adevăr, adevăr dic voaue, mai curând va trece funia

corabiei prin urechile acului, decât să între unii ca aceia întru împărăția lui Ddëu“.

Învățători! Pricopeți-mă, fiți înțelepți, fiți acurați, fiți zeloși, fiți patrioți buni, români adevărați, oameni de omenie, fiți în tot minutul gata spre a da samă de purtarea voastră, de faptele voastre!“³

(Va urma)

D-I Ministru C. Burducea

cu ocazia Sf. Sărbători ale Învierii Domnului, a adresat următorul cuvânt către ostași.

Învierea Domnului, sărbătoarea nădejdiei și biruinței creștine, vă găsește iarăși departe de casele voastre dragi, de ogoarele care au nevoie de brațe vâjnoase de muncă și de upeltele voastre de lucru. Inimile voastre sunt însă cuprinse de vitejeasca bucurie, că sărbătoarea Paștilor anului 1945, praznicul învierii noastre, anunță sfârșitul apropiat al războiului și, ca o cosencință, învierea popoarelor iubitoare de pace, de muncă și de dreptate.

Praznicul acesta este astfel plin de nădejde și dor de viață nouă, pentru binele Patriei și și al întregii umanități. El anunță pacea și înfrățirea popoarelor, vestind renașterea lor la o viață liberă, democratică, demnă și fericită. Ați contribuit și contribuiți și voi la renașterea lor, înfrățindu-vă cu marii noștri aliați pe câmpiile de luptă. Așa cum Iisus Christos a biruit moartea și întunericul, jertfindu-se pe Cruce, voi ați înfrânt puterile răului și ale întunericului, jertfindu-vă pentru eliberarea popoarelor de teamă, asupra și suferință. Prin jertfa voastră ați asigurat însă învierea poporului român și biruința păcii pe care Iisus Christos cel înviat a făgăduit-o tuturor oamenilor, fără deosebire de neam, rasă sau credință

Când roștiți creștinescul „Christos a învia“, gândiți-vă deci în primul rând la temelia credinței noastre religioase, iar în al doilea rând la învierea poporului român, smuls din margine de prăpastie la 23 August 1944. Când răspundeți din adâncul inimii „Adevărat a înviat“, aduceți-vă aminte și de 6 Martie 1945, când Majestatea Sa Regele Mihai I ascultând glasul vostru și al poporului, a încredințat conducerea treburilor publice Guvernului de concentrare democratică condusă de D-I D Petru Groza. Guvern care a arătat prin fapte concre-

3) Ibid., pp. 10—12.

te identificarea sa cu marile aspirațiuni ale întregului popor de muncitori agricoli, manuali și intelectuali.

Bucuria voastră de Paști să fie deci curată ca lumina, limpede ca roua și plăcută ca parfumul florilor de Mai, așa cum este viața cea nouă pe care o trăiesc astăzi muncitorii de pe ogoare, lucrătorii din fabrici și uzine și muncitorii din Patria noastră dragă. Ștergeți deci din sufletele voastre orice urmă de ură și desbinare, simțiți în inimile voastre dragostea de frate pentru toți oamenii și căliți-vă puterile de muncă pentru binele comun, ridicând făpturi de viață nouă la temelia unei Români libere, independente și democratice.

Ca bun creștin, ca preot al bisericii creștine ortodoxe și ca Ministru al Cultelor, îmi îndrept astăzi gândul către voi, ostași de pe câmpiile de luptă și din căzărmi, răniți în spitale și ostenitori pentru câștigarea victoriei apropiate și vă îndemn să roștiți cu mine cântare creștinească de Paști:

„Ziua învierii și să ne luminăm cu prănuire și unii pre alții să ne îmbrățișăm!“ Și așa, cu inimile pline de bucuria credinței, să cântăm cântarea creștinească: „Christos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le“.

„Faceți fapte vrednice de pocăință“

Meditație, rostită la conferința preoțescă a tractului Făget, ținută la 11 Aprilie 1945.

Aceste cuvinte strigate cu glasul de tunet al asprului emerit din pustiul Iordanului, care prin ele căuta se pregătească omenimea nepăsătoare pentru întâia venire a D-lui Iisus Hristos în lume, le repetăm noi sutele de mii de ucenici ai lui ca sute de mii de slabe ecouri ale strigătului de foc al asprului ascet dela Iordan.

Aspru cu lumea cufundată în întunecul Iudaismului — pervertit și deformat de speculațiunile talmudice ale fariseilor și rabinilor — era mai întâi aspru cu sine însuși.

Oasele lui n'au cunoscut moliciunea unui culcuș moale. Pielea lui n'a simțit plăcerea unui vesmânt de țesătură fină. Limba lui nu s'a bucurat nici odată de buchetul unui vin generos, sau de gustul unei bucăți de carne aromată cu mirodeniile răsăritului. Trupul lui colțuros și ciolănos nu i-a îngăduit să guste vre-odată o plăcere senzuală.

Acesta a fost trîmbițașul Pocăinței, pregătitoare a primei veniri pe pământ a Domnului.

Să ne privim acum în oglinda conștiințelor noastre, noi crainicii venirii a doua a lui Hristos, trîmbițașii de azi ai Pocăinții și Impărăției lui vecinice.

Vom fi smeriți și modești și nu vom încerca măcar să ne comparăm cu supraomul — asemenea unui „înger în trup“ — care a fost Înaintemergătorul.

Va fi însă necesară și nouă folositoare de suflet o comparație între noi predicatorii de azi ai Pocăinții și între faptele noastre.

Noi predicăm: „Rugăciunea voastră se fie făcută cu smerenie și cu inima curată“. Dar de câte ori ruga noastră proprie nu este făcută de mântuială, sau cu mândria fariseului!

Noi învățăm: „... Tu când aduci darul tău... mergi mai întâi și te împacă cu fratele tău“ (Matei C. 5. v. 24.) În schimb de câte ori noi cu mâinile noastre din lut păcătos nu aducem cea mai înaltă Jertfă ce se poate aduce: Jertfa cea fără de sângé a Legii Nouă, fără să fim împăcați cu frații noștri, din inimă. Ba de câte ori slujim la aceeași Masă cu inima turburată de vrajbă sau invidie!

Noi predicăm: „Iertați-vă de șaptezeci de ori câte șapte unii pe alți (Matei C. 18. v. 22.) iar noi din mândrie nu ne îndurăm să ne întindem întâi mâna urui frate poate „mai mic, nici pentru întâia iertare!“

Noi zicem: „Ajută pe semenul tău ajuns în necaz“ și în schimb facem ca preotul iudeu din parabolă „trecând alătura“ (Luca 10. 31).

Noi poruncim în numele Mântuitorului: „Săturați pe cei flămâzi, adăpați pe cei însetați, primiți pe cei străini, îmbrăcați pe cei goi, cercetați pe cei bolnavi și pe cei din temnițe (Matei C. 25. v. 35 — 36.) Câte din aceste porunci le-am împlinit și le împlinim noi?“

Noi îndemnăm: „Și când postiți nu fiți ca fățarnicii... (Mat 6. 16.) Să ne întrebăm câți din noi nu postim ca fățarnicii?! Câți postim din convingere religioasă?“

Și iarăși învățăm: „Priveghiați și vă rugați ca să nu intrați în ispită...“ (Mat. 26 41.) Oare nu ni-se pare că auzim și noi ca odinioară cei 11. ucenici în noaptea tragică din grădina Ghetsimani, blânda dojană a Învățătorului: „Așa, n'ați putut veghia un ceas cu mine! (Mat. 26. 40.) Oare noi ucenicii Lui — în afară de serviciile divine publice — ne rupem din frământarea grijilor lumești acel „un ceas“ zilnic pentru a veghea în rugăciune în „cămările noastre?“

Cred că foarte puțini suntem dintre preoți, cari să ne rugăm în particulari mai mult, ca alți credincioși mireni.

Oare nu suntem obligați chiar de chemarea noastră sacră, să ne sârguim în rugăciune mai mult decât aceia?

Oare nu nouă ne sună cuvintele Invățătorului: „Voi sunteți sarea pământului, iar dacă sarea se va strica, cu ce se va săra”? Și iarăși: „Voi sunteți lumina lumii...” „Nu aprind făclie și o pun sub obroc ci în sfeșnic și luminează tuturor celor ce sunt în casă” (Matei 5. v. 13-14-15).

Nu ne impun aceste calități de „sare” și „lumină” îndatoriri mai mari ca altor muritori?!

Intrebatu-v'ați vre-odată apropiindu-vă de sfânta masă: „Sunt oare sufletul, cugetul și mâinile mele curate pentru a-le ridica spre ceri, când invoc coborârea Sfântului Duh asupra Darurilor puse înainte? Căci deși „trupul este neputincios” „duhul trebuie se fie osârduitor” (Matei 26-41).

(Urmează)

Pr. Tiberiu Gherga

Conferința pastorală,

a preoților din protopresbiteratul

— Caransebeș —

Cu greutatea vremilor ce le trăim, dispozițiunile P. S. Sale Episcopului nostru *Veniamin*, referitoare la tradiționala conferință pastorală de primăvară, s'au îndeplinit și de data aceasta, cu toată conștiinciositatea de către preoțimea tractului central Caransebeș.

Dacă într'adevăr călătoria până la centru era un divertisment, de data aceasta însă pentru toți, a fost o mare greutate, din toate punctele de vedere. Cu toate acestea însă, preoțimea conștiincientă de utilitatea acestei conferințe, cu foarte puține excepții, a fost adunată în întregime. Unde mai punem că dacă luăm și prezența clerului refugiat, ajungem la o frecvență superioară conferințelor de altădată. Din toate acestea desprindem interesul vădit al preoțimei noastre pentru manifestațiunile spirituale pe cari le caută, le întreține și le gustă, în pofda atrocităților tot mai sporite de acum!...

În acest an, conferința a avut loc la data de 25 Aprilie orele 8,30 dimineața.

La ora fixată, întreagă preoțimea tractuală s'a adunat la sediul protopopiatului, întâmpinată fiind de P. C. *Isaia Suru*, protopresbiterul Caransebeșului. S'a parcurs în corpore spre cate-

drala orașului unde s'a oficiat slujba: „*Chemării Duhului Sfânt*” de către Prot. T. Roșca — Caransebeș, Pr. I. Sârbu — Rusca și Pr. Al. Nicoliciu Teregova, răspunsurile fiind date de corul preoților participanți. Apoi s'a constituit biroul conferinței alegându-se ca secretar: Pr. I. Racoveanu — Ferdinand, ca membrii de încredere: Prot. T. Roșca și Pr. Tr. Dobromirescu, ambii din Caransebeș.

Verificându-se lucrările pregătite de fiecare preot, se delegă: Pr. V. Paica — Feneș, cu prezentarea și susținerea: *Meditației la Sf. Taină a Pocăinței*. Ajutat de o ținută canonic ortodoxă, cu o înfățișare profetică, pe care orice mântuitor al penelului ar immortaliza-o pe fresce bizantine, cu o valoroasă și concludentă expunere asupra subiectului, meditatorul a reușit să cucească nu numai pe cei ce l-au ascultat pentru întâia oră, ci și pe vechii lui coreferenți și critici: cu cari nu odată s'a măsurat în competența *catehizației* și a *pascăiei*, probleme aprofundate de Păr. Paica!...

În continuare Păr. G. Popovici — Mărul, duhovnicul tractului, ajutat de preoții: I. Fucos, N. Pădure și V. Paica, săvârșește Sf. Taină a Mărturisirei. Un moment emoționant: preoții, cei mai conștiinți credincioși, cei mai aleși dintre aleși, își pleacă genunchii în fața duhovnicului: se mărturisesc, se roagă, se desleagă!... În biserică au început să vină și credincioșii din oraș. Rămân surprinși: nu mai sunt preoții lor ceice oficiază și nici cunoscuții ceice îngenunchiază. Văd bine? da sunt preoți toți, ... uite în strana stângă, sub patrafir și preotul lor!?... Ca lumea așezată pe patru stihii, catedrala cu patru scaune duhovnicești înalță stal de rugăciuni și formule de deslegare, cu însemnări de cruci și binecuvântare ca la apele Vitezdei... În această înălțătoare atmosferă de curățire, de spiritualizare, se continuă serviciul sf. ceasuri și slujba obedinței.

La ora 10 sosește Arhiereul! Iată mirele vine, ieșiți întru întâmpinarea lui! Vai ce fericit moment, toate candelile pline cu untdelemn înprospătat, toate fecioarele gătite pentru nuntă!

Se începe Liturghia darurilor celor mai înainte sfințite oficiată de soborul „*chemării Duhului Sfânt*” răspunsurile liturgice fiind date de către studenții Academiei de Teologie din loc.

La priceasnă Pr. Al. Nicoliciu — Teregova, desvoltă meditația despre: *Sf. Taină a împărțirii*.

Sunt rari momente în viața omului când prilejul îi pune la îndemână toate elementele necesare pentru verificarea utilității lui în sfera intereselor ce o stăpânește.

Păr. Al. Nicoliciu a știut folosi din plin acest rar prilej, când i-a fost dat, să predice la predicatori.

Impunându-și o ținută sacerdotală, cu gesturi reținute, cu o muzicalitate odihnitoare, cu o privire familiară, „învățând învățații“ nu cu sforțări de sofistică lamentabilă și obscură ci cu puritatea strălucitoare adevărurilor din natură: pământ — grâu — pâine — binecuvântare — trup; și: pământ — viță — ciorchine — vin — binecuvântare — sânge.

Predicatorul a întrecut toate așteptările și a binemeritat dela confrăți pentru predispoziția creiată la împărțire.

În acest cadru, în prezența P. S. S. Episcopului Veniamin, a profesorilor, a studenților în teologie, ca și a tuturor credincioșilor, preoții s'au împărțit în sf. altar, creind astfel un act de înaltă ținută spirituală.

După terminarea Sf. Liturghii, P. Cuc. Prot. I. Suru, președintele conferinței, invită în numele preoției pe P. S. Sa împreună cu suita, — compusă din consilieri eparhiali, directorul cancelariei și profesorii de teologie să ia parte la debaterile ședinței propriu-zisă. Și astfel, întregă asistența se îndreaptă spre sala festivă a Căminului Cultural orașanesc din loc, unde după intonarea imnului arhieresc de asistență, Păr. prot. benevențează în cuvinte omagiale arhipăstorul, exprimând în numele preoției toate sentimentele de gratitudine, stimă și devoțiune pentru osteneala și dragostea de-a veni în mijlocul preoției în toate împrejurările. Oferind apoi Prea Sfințitului fotoliul prezidial, se trece la ordinea de zi, după ce s'a păstrat un moment reculegere pentru memoria preotului: Vichente Stepanescu, decedat în iarnă.

Pr. I. Racoveanu — Ferdinand, dezvoltă teoretic „*Pastorația individuală*“, o expunere inspirată din adevărul doctrinal al disciplinelor teologice, dar și de realitatea sociologică din sat.

Pr. G. Popovici — Mărul, dezvoltă practic „*Pastorația individuală*“, ilustrând expunerea cu exemple, constatări și biruințe, din propria-i viață de păstor de suflete, trăită din belșug duhovnicesc, pe toate tărâmurile: cu sectarii, cu intelectualii, eu pătimășii, bolnavii și concubinii, prescriind pentru toți leacuri și tratamente ca un adevărat medic al lui Christos!

P. Cuc. Prot. Ie. Sifor R. G. Ancușa, consilier eparhial, participând la discuții, ca unul care ridicat din experiența grea a capelanatului, arată că toată reușita în viața pastorală o are preotul în ținuta sa față de credincioși. În lume sunt toate schimbătoare! Preotul să nu fie atras mai mult într-o parte sau, în alta, El

să rămână cu poporul. Va avea și greutate, și scârbe, dar, să nu dispereze, după cuvintele Mântuitorului: „*În lume multe scârbe veți avea dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea*“.

P. Cuc. Prot. Ie. Suru, arată că în pastorația individuală preotul va trebui să fie exemplu în sat: *Exempla trahunt*. Să folosească orice prilej de interes pentru credincios și atunci să strecoare și firul roșu al credinței. Arată ca exemplu figuri de preoți de altădată, care se identificau aproape cu poporul, câștigând astfel încredere prin discuții, lecturi de ziare, lucrul câmpului etc. În astfel de împrejurări sufletul e mai deschis și primește orice.

P. S. S. Episcopul Veniamin Nistor al Caransebeșului luând cuvântul mulțumește P. Cuc. Protopop pentru invitația de-a participa la conferința preoților din tractul central ca și pentru caldele și frumoasele cuvinte de binevențare rostite în numele preoților.

Intrând în obiectul discuțiilor P. S. Sa arată că preotul în parohia sa trebuie să fie mentorul tuturor lucrurilor bune și de folos pentru popor. Să-și îndeplinească cu strictete obligațiunile spirituale și apoi pășind între enoriași să-i îndemne cu vorba și cu fapta.

Reușind ideta enunțată de păr. consilier G. Ancușa, că: Biserica e a poporului, Păr. Episcop accentuează că Biserica ortodoxă cu toată organizarea și practica ei, de milenii, a fost și va rămâne democrată. Ea a fost a poporului și pentru popor! Biserica nu s'a rugat numai, pentru popor ci în vremuri de bejenie i-a și apărat hotarele și credința. Câte nume scumpe de martiri nu are biserica noastră: episcopi, protopopi și preoți, cari alături de popor au înțeles să-și verse sângele pentru libertate.

Acum Biserica și Statul nostru intră într-o eră nouă de viață. Pentru noi Biserica, nu se schimbă, nimic. Noi am rămas aceeași, ca și pe timpul Mântuitorului, numai să ne facem datoria cu toții, din locul în care suntem.

Ultimile cuvinte ale Prea Sfințitului nostru Episcop Veniamin, sunt ascultate în picioare de asistență și se topesc în urale și ovațiuni prelungite.

Însuși Prot. I. Suru, emoționat de măreția momentului, mulțumește, plin de recunoștință, P. S. Sale pentru bunăvoința de-a participa la lucrările acestei conferințe, ridicând prin prezența și sfaturile P. Sf. Sale, nimbul acestei conferințe.

P. S. Sa se retrage, împreună cu suita, în acordurile însuflețite ale imnului arhieresc, intonat de asistență. ... În continuare, prezidiul comunică preoților notele oficiale, după care ședința se închide, despărțindu-se de asistență în modul cel mai cordial.

Conferința pastorală

— a preoțimei tractului Bisericii-albe —

Avându-se în vedere situația geografică a tractului, preoțimea nu a putut fi convocată la un loc, pentru conferința pastorală de primăvară.

S'au format trei centre și anume: preoții din plasa Oraviței și din apropierea căii ferate au fost convocați pe ziua de 6 Aprilie 1945 în comuna Răcășdia, sediul protopopesc; partea mare a preoților din plasa Sasca-montană au fost convocați pe ziua de 11 Aprilie a. c. în comuna Sasca-montană, iar preoții din plasa Moldova-nouă, pe ziua de 13 Aprilie 1945, în comuna Coronini.

În toate trei centrele preoțimea a luat parte în întregime, la aceste conferințe, afară de puțini preoți, cari și-au motivat absența.

În fiecare centru la orele 8 dimineața duhovnicii designați de protopop au spovedit preoții, iar după spovedanie s'a săvârșit Sfânta Liturghie a „Darurilor mai înainte sfințite” și „Chemarea Duhului Sfânt” în sobor de către protopopul tractual, asistat în Răcășdia de preoții Runcan — Nicolinți duhovnic, Berlogea — Răcășdia, Dămian — Rusova-nouă și H. Șdicu din Ciortea. La Sasca-montană asistat de preoții Popoviciu, duhovnicul tractual și G. Târba preotul locului. La Coronini asistat de preoții C. Popescu — Moldova-veche, duhovnic și Posteuca din Sichevița. În cadrul Sfintelor Liturghii, la priceasnă duhovnicii au cetit, sau au cuvântat liber despre sfânta taină a mărturisirei și anume la Răcășdia preotul Gh. Runcan a cetit meditația compusă în acest scop; la Sasca-montană preotul A. Popoviciu a vorbit liber, iar la Coronini preotul C. Popescu a cetit meditația compusă de preotul M. Cuzmanovici — Moldova-nouă.

În fiecare comună la Sf. Liturghie au asistat și numeroși credincioși, iar în Răcășdia și Coronini și elevii școlii primare sub conducerea învățătorilor.

După împărtășirea preoților și terminarea Sfintei liturghii, toți cei prezenți se retrag fie într'o sală de învățământ — la Răcășdia și Sasca-Montană — fie la oficiul parohial — Coronini, — unde cuvântul de deschidere al protopopului, în care dezvoltă citatul evanghelic: „Toată împărăția ce se împierechează între sine, se pustiește, și toată cetatea sau casa ce se împierechează între sine, nu va sta” (Matei 22-30), se cetește câte o meditație despre sfânta taină a Împărtășirei, aleasă de protopop, dintre ale tu-

turor preoților, cari au fost obligați să compună fiecare câte două meditații.

În Răcășdia își citește meditația foarte reușită și apreciată, de toți cei prezenți, preotul Dămian din Rusova-nouă.

În Sasca-montană își citește meditația, foarte tepeinic dezvoltată, preotul P. Coadă, din Cărbunari.

În Coronini își citește meditația adm. par. al locului Protos. C. Sava, lucrare de o covârșitoare sinceritate.

Îndată după cetirea acestor meditații se citesc apoi și conferințele compuse de conferențiarul designat de protopop și anume în Răcășdia își citește conferința: „Binevestirea cuvântului dumnezeesc” veteranul preot C. Panciovan din Iertof, în Sasca-montană își citește conferința parohul locului Gh. Târba intitulată: „Pace casei acesteia”. În Coronini conferențiarul preotul refugiat S. Groapă din Gornea fiind suferind, s'a cetit de către preotul M. Cuzmanovici, tot conferința preotului G. Târba, din Sasca-montană.

Deschizându-se discuția, atât asupra meditațiilor, cât și asupra conferințelor, iau cuvântul preoții: C. Panciovan, C. Dămian, A. Iorga, S. Novac, A. Mihailovici, G. Posteuca, C. Sava și M. Cuzmanovici.

Cu mici observații și complectări, cu toții sunt de acord, că atât meditațiile cetite, cât mai ales conferințele, sunt foarte bine reușite.

Protopopul mulțumind conferențiarilor pentru osteneala depusă, alăturându-se la cele observate de antevorbitori, se oprește asupra îngrijorării conferențiarului C. Panciovan, ceea ce privește indiferența față de sfânta biserică și învățăturile ei, a tineretului intelectual din satele noastre, dovedind preoțimei că acest rău se poate combate foarte ușor și cu succes prin o catihizație regulată și conștiincioasă. Reflectând apoi la unele observații, că în meditații nu s'a arătat destul de detaliat originea, așezarea și însemnătatea dogmatică a sfintelor Taine a Mărturisirei și Împărtășirei, răspunde, că prin aceste meditații nu s'a urmărit, nici decât a se face în fața preoțimei vre-un studiu dogmatic, ci ca cele 10-12 minute, să le petreacă preoții, cari s'au învrednicit de aceste două Sfte Taine, într'o liniște sufletească recreatoare, mai ales în zilele de azi, și ceea ce pe deplin a și succes preoților a căror meditații s'au cetit.

În sfârșit protopopul la întrebările preoților, dă unele lămuriri la compunerea socoților după noile tipărituri, instrucțiuni referitor la compunerea datelor statistice în lipsă de tipărituri, asupra convenției și sidoxiei episcopoești, asupra

purtării tasurilor oficioase în viitor, asupra compunerii inventarelor, etc.

Protopopul înainte de închiderea conferinței își îndreaptă gândul către Prea Sfințitul nostru Părinte Episcop Veniamin, rugând pe bunul Dumnezeu, să-i dăruiască mulți ani de păstorie rodnică, asupra eparhiei noastre; la ce preoțimea prin înțonarea imnului arhieresc „Întru mulți ani Stăpâne!” își exprimă deplinul devotament, față de marele ei păstor.

Dorind protopopul tuturoră „Sărbători ferice” și încheierea cât mai grabnică a păcii mult dorite, declară conferința de închisă.

Un participant

Din carnetul meu pastoral

Eram paroh în comuna S. așezată în nemijlocita apropiere a orașului A., capitală de județ. Un director școlar trecut la pensie, având aici o casă moștenită dela soacră-sa, se mută în parohie. Fiind un om pendant și foarte activ, și-a transformat curtea — prin mulțimea și varietatea florilor, — într'un mic raiu, iar grădina sa a fost o grădină de model. Îmi făcea o deosebită plăcere să stau de vorbă cu el în căsuța de lemn acoperită cu viță sălbatică, din curtea lui. Entuziasmul lui m'a determinat să înjghebez o cooperativă, în tainele căreia tot el m'a inițiat. Desele noastre convorbiri se învârtteau mereu în jurul problemelor de ordin obștească și cari probleme nu ținteau decât la ridicarea morală, culturală și materială a enoriașilor.

Nu trecu însă multă vreme și soție-sa, o doamnă robustă, se îmbolnăvește. La început se credea, că la mijloc e ceva trecător. Durere, boala s'a menținut cu încăpăținare și chiar se agravase. După ce toată truda și toată știința doctorului din loc au rămas fără rezultat, familia s'a mutat la A., oraș cu spital și medici specialiști.

La început am cercetat această familie și pe suferinda, din curtoazie. După puțină vreme simți nevoia de a face pastorație, ceea ce la început nu îmi veni în minte din cauza, că nu mai locuiau în parohia mea. Aveam de făcut acum o cale de 5 Km.

Și am cercetat pe această bolnavă nefind invitat de nimeni, baremi o dată pe săptămână timp de un an, până în ziua când a murit. După o operație, care dădu la iveală boala ade-vărată: un cancer intern, bolnava a fost tratată tot timpul acasă, la locuință.

Datorită vârstei — avea doar 53 de ani — și mai ales împrejurărilor familiare: avea două fete, foarte bihe măritate tot în orașul A., apoi o nepoțică de doi ani și un traiu tihnit și lipsit grijile materiale, — e lesne de înțeles, că nu voia să audă de moarte necum să se împace cu gândul morții.

Dar ceea ce nu poate face omul, e cu puțință la Dumnezeu: rugăciuni, slujbe, închinări, lectură și convorbiri, cari de atâtea ori s'au terminat cu lacrimi. Și puterea miraculoasă a rugăciunii însoțită de lacrimi, a produs minunea și de astădată. Bolnava s'a mărturisit astfel, cum numai o inimă cu adevărat smerită și care numai pe Dumnezeu îl caută, — știe să se mărturisească în clipele-i supreme. Și n'a mai protestat împotriva gândului morții, împăcându-se cu Dumnezeu, s'a împăcat și cu gândul morții. Se putea ceti pe fața ei o liniște și o pace, ce nu erau din lumea această.

Căile și ostenele mele au fost răsplătite de către această bolnavă prin mulțumiri și doriri de bine ce mi le făcea printre lacrimi. Îlsus, care m'a inspirat și învrednicit să fac această pastorație știe, cât de mult simțesc și azi, după ani de zile, binecuvântarea acelor mulțumiri și doriri bune.

prot. I-n.

INFORMAȚII

AMÂNARE. Adunarea eparhială convocată pe ziua de 3 Mai a. c. se amână din cauze neprevăzute pe o dată ce se va anunța la timp.

Predică. Duminecă în 27 Maiu a. c. va predica Păr. T. Dobromirescu, iar Duminecă în 3 Iunie a. c. Păr. Prot. Dr. M. Bănescu.

Mulțumiri publice: În repetate rânduri locuitorii Comunei Sălha — Severin prin Părintele Victor Pvpovici, paroh ort. rom. și-a arătat marea lor dragoste față de răniții noștri îngrijiți în Spitalul Z. I. No. 468 (Spitalul de Stat) Lugoj, donându-le diferite alimente și alte daruri.

Ultima dată la 4 Maiu 1945, au adus răniților noștri următoarele: 430 colaci, 93 buc. ouă și 300 buc. țigări naționale.

Toate aceste daruri, le-au fost împărțite răniților — în ziua de Sf. Paști — când li s'a citit și frumoasa scrisoare adresată de păr. Paroh Victor Popovici, Direcției spitalului.

Direcția Spitalului, — mulțumește călduros în numele răniților, atât Păr. Paroh Victor Popovici, cât și vrednicilor credincioși ai Com. Sâlha — Jud. Severin, pentru exemplarul gest caritativ.

Direcția Spitalului de Stat și Z. I. 468 Logoj

Din prilejul celei a 85-a aniversări a nașterii sale. Dl. Dionisie Feneșiu — prețuit industriaș și biserican virtuos din Făget, cu concursul fiului său, Dl. Victor Feneșiu, a binevoit să daruiască bisericii noastre de aici un minunat potir din argint masiv, artistic ciselat.

Ținem să amintim că și alte biserici de pe valea Begheiului s'au bucurat de jertfelnică munificență a acestei familii cu un vechiu trecut creștinesc și național.

Oficiul parohial Povergina își îndeplinește deosebit de plăcuta datorie ca să exprime și pe această cale — atât în numele său, cât și a credincioșilor și corporațiilor parohiale din loc — călduroase mulțumiri pentru acest valoros obiect de cult, de care se simțea mare lipsă și să imploră grația divină ca să dea venerabilului donator și onorabilei familii Feneșiu din Făget, sănătate și „întru toate bună sporire, încă mulți și fericiți ani!“.

Pr. E. Georgescu.

Oastea Domnului din Caransebeș printre răniți. La apele preoților parohiali, în Dumineca Mironosițelor, femei gânditoare de Dumnezeu, au mers la spitalele din oraș cu preoții: T. Roșca și Tr. Dobromirescu, împărțind fiecare: cozonaci, prăjituri, ouă, lapte și țigarete la 150 răniți.

Instalarea noului Președinte al Comunității de Avere. Sâmbătă în 19 Maiu a avut loc instalarea în cadre solemne a noului Președinte, în persoana D-lui Ioan Popescu și a noului consiliu de administrație, care de astă dată este compus în majoritate din agricultori.

Bunul Dumnezeu să le ajute ca să ducă la un bun sfârșit, munca la care s'au angajat spre binele coproprietarilor, cari aproape în întregime sunt fii credincioși ai eparhiei noastre și spre propășirea acestei instituții vechi grănicerești.

Luni, 28 Mai a. c. se va face primirea solemnă la Academia Română, — în prezența M. Sale Regelui — a P. Sf. Sale Episcopului *Nicolae Colan* al Clujului, ales înaintea cu 2 ani, membru activ al Academiei în locul regretatului *Nicolae Titulescu*. P. Sf. Sa își va rosti discursul de primire despre „N. Titulescu și Biserica Neamului“ și unitatea limbii românești. Va răspunde Dl. *Silviu Dragomir*, prof. univ. Sibiu - Cluj.

A apărut revista „Altarul Banatului“ Nr. 3-4, din Martie-Aprilie a. c. cu următorul cuprins:

Redacția: Misiunea creștinismului, Dr. Cornel Corneanu; Episcopul Ioan Popasu, Arh. Dr. L. Busuioc; Creștinismul și egalitatea socială, Prof. Dr. N. Onciulescu; Comunitatea pedagogică după Clement Alexandrinul, P. Jumanca insp. gen.; Vechile organizații profesionale învățătoarești, Prof. Dr. G. P. Cotoșman; Din trecutul Bisericii bănățene, Prof. Dr. Petru Rezuș; Vechea școală teologică dela Putna, Prof. Dr. Petru Rezuș; Comentarii: Demofilia creștină, Dr. Octavian Scalat; Sunt creștin bun, Dr. Iacob Crețiu; Portrete ortodoxe: Aurel Moaca, Cons. ref. i. r., Prof. Dr. M. Chialda; Profesorul Dr.

Vasile Tarnavski. Arh. Dr. L. Busuioc, prof.: Lecturi morale: Claudia Procula, de A. Fr. v. Krane. Prof. Dr. M. Chialda, Prof. Dr. M. Bănescu, Prof. I. Bulea, Prof. V. Turcan: Recenzii și note bibliografice: Istoria biblică, Vechiul Testament, Iluminism și misticism la Fericitul Augustin, Apostolatul laic, Jertfa laudei, Psalmii biblici și Psalmii babiloneni, Cunoști tu Țara Sfântă? Prof. Dr. P. Rezuș: Note: Ministerul Cultelor. P. R.: Cronică: Noul Guvern, † F. D. Roosevelt, Victoria finală, Serbarea Ardealului, Un preot la Culte, Biserica ortodoxă din Rusia Sovietică, Dumineca ortodoxiei, Congresul Slavilor la Sofia, Bibliografie Teologică.

SALARELE preoțimei noastre numai pe luna Aprilie a. c. se plătesc în orele oficioase, de către Casieria eparhială.

Salarele preoțimei refugiate pe luna Aprilie nu au sosit.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 2136 Bs. 1945

NOTĂ OFICIALĂ

Ministerul Cultelor și Artelor cu adresa Nr. 54.741 din 3 Aprilie a. c., ne face cunoscut că în conformitate cu adresa Nr. 758, 088/1945 a Subcomisiunii pentru aplicarea art. 12 din Convenția de Armistițiu privitoare la compensări se dispun următoarele:

1. Când e vorba de lucrări mici, de mică importanță de care autoritățile se pot lipsi, această chestiune se tranșează cu delegatul sovietic respectiv și ulterior se aduce cazul la cunoștința Subcomisiunii.

2. Când este vorba de compensări mari, de instalații mari, cazul va fi imediat dus la cunoștința Subcomisiunii și chestiunea va fi supusă la prima ședință ce va avea loc cu delegații sovietici pentru a se stabili asupra cazului și numai în urmă se va face compensarea.

Ceea ce se comunică Cuc. preoți spre știre.
Caransebeș la 17 Mai 1945.

Din încredințarea Prea Sf. Sale
Episcopului:

Romul G. Ancușă
consilier referent

Secretar eparhial
Petru Toma